СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. Рік XLIII. Ч. 90. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 18 квітня 1935. VOL. XLIII. No. 90. Jersey City, N. J., Thursday, April 18, 1935. THREE CENTS

ІКЕС ПРОТИ ЛОНҐА

ВАШИНҐТОН.—Боротьба між сенатором Лонґом з Луізіяни й федеральним урядом загострюється. Сенатор Лонґ загрозив у своїй публичній промові, що він незадовго покине демократичну партію та стане формувати третю партію. Зараз потім секретар стейту Ікес на конференції з газетярами загрозив, що федеральний уряд возьметься до цього диктатора та здержить усяку допомогову роботу в стейті, котрий признає Лонґа своїм „цісарем". У відповідь на це сенатор Лонґ сказав, що потерпить через цю боротьбу не він, а теперішній уряд.

Боротьба між представником кабінету президента Рузвелта та сенатором Лонґом ведеться дуже завзято; ні одна ні друга сторона не перебирає в словах ані засобах.

ПОЧИНАЮТЬ ВЕЛИКУ ОРҐАНІЗАЦІЮ КУПЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Дрібні купці зорґанізували „Американську Подрібну Федерацію", щоби виступати разом у ріжних економічних і політичних справах.

Орґанізація збирається зорґанізувати понад мілион купців у краю, котрих річний бизнес виносить коло 20 міліярдів долярів.

Вступні кроки для орґанізації вже пороблено й незадовго має відбутися перша конвенція орґанізації, що виступить з програмовою заявою.

ВИЛЕТІЛО В ПОВІТРЯ СЕЛО.

ҐЕЛЕНВУД (Тенесі). — У середині цього села вилетів у повітря через пожар недалекого дому маґазин пороху й динаміту залізниці Кентокі-Тенесі.

Начальник залізничого двірця на час побачив небезпеку та став остерігати населення криком і вистрілами з револьвера. Люди зрозуміли його осторогу й почали збирати дітей та втікати з села за недалекі горби.

Всетаки, коли маґазин нарешті вилетів у повітря, вибух знищив просто всю оселю, ранив 7 осіб, оставив 75 осіб без даху над головою та знищив 50 господарств.

Вибухли коло 250 бочок вибухових матеріялів.

ВІДКРИВАЮТЬ ПОВІТРЯНУ ЛІНІЮ НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ.

САН ФРАНСІСКО (Каліфорнія). — Коло 4-тої години зполудня вилетів звідси великий літак „Пан Американ Клипер" у дорогу до Гонолюлю, першої стації на нововідкритій торговельній повітряній лінії між Америкою й Орієнтом. Дорога між Сан Франсіском і Гонолюлю виносить 2,410 миль.

Літак має 4 мотори разом 700 коней сили. Має він 6 люда залоги.

У 9-тій годині вечером по вилеті команда літака доносила радіом, що літак знаходиться 793 милі від берега та летить на висоті 7,000 стіп зі скорістю 157 миль на годину.

ЗАМІСЦЬ ВЕСНИ — ЗИМА.

НЮ ЙОРК. — Полудневі й східні стейти навістила в понеділок і вівторок сніговиця. В багатьох околицях сніг укрив квітники, та розвиваючіся вже дерева. В горах Андирондакс упав сніг коло 8 цалів загрубшки. Температуга всюди сильно понизилася, подекуди понижче точки замерзання.

Фармери бояться, що сніг може пошкодити овочевим деревам.

ЧЕРЕЗ КОПОТОВУ БУРЮ НЕ ВДАЛОСЯ ЗЛОМАТИ РЕКОРДУ.

АЛАМОЗА (Колорадо). — Летунка Лавра Інґалз пробувала побити рекорд скорости перелету понад американську сушу з Лос Анджелеса до Ню Йорку, але копотова хмара заставила її осісти тут і перервати дальший лет.

Панна Інґалз була в повітрю 11 годин та пролетіла вже одну четверту частину своєї дороги.

ЛІКАРІ ДУМАЮТЬ ПРО ЗНИЖЕННЯ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК. — Медичне Товариство Повіту Ню Йорк установило комісію для розсліду питання, чи не треба би рахувати за лікарські візити менше, як досі.

Ґрупа лікарів виступила за те, щоби лікар рахував за візиту в канцелярії 1 доляра, а в домі пацієнта 2 доляри.

У цім повіті практикує коло 4,000 лікарів.

БОРОТЬБА ЗА ЗАКОН ПРОТИ ЛІНЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — Проект закона проти лінчів обурив до живого південних сенаторів і вони виступають проти нього завзято. Вони навіть грозять повести проти нього обструкцію та здержати всяку законодатну працю в сенаті. Між іншим вони грозять пімститися на сенаторі Ваґнері як на авторі законопроекту в цей спосіб, що будуть виступати проти ухвалення його проекту про полагоджування непорозумінь між підприємцями й робітниками.

У своїй обороні дикарства лінчів Муринів сенатори підносять старий арґумент — потребу оборони чести білих жінок у полудневих стейтах, буцімто загроженої Муринами.

СПАДОК І МІЛІОН ДОЛЯРІВ БЕЗ СПАДКОЄМЦІВ.

В окружному суді в Яфі закінчився процес, що тягнувся два і пів року. Предметом процесу був спадок у висоті 200 тисяч фунтів стерлінґів (міліон долярів), що його залишив померлий перед трома роками в Палестині Вірменин Фр. Мурат. Тому, що померлий не залишив ніякого заповіту та не мав ніяких свояків, зголосилися до того спадку 21 ґруп Вірмен, що з них кожна намагалася виказати своє посвоячення з померлим. Присуд, оголошений в окружному суді в Яфі, відкидає претенсії всіх ґруп, бо ніодна з них не доказала своїх прав до спадщини. Але справа ще не скінчилася. Знову виринуло питання, кому припаде тих 200 тисяч фунтів. По них витягають руки два уряди: палестинський і німецький, бо покійний був німецьким горожанином.

ЯК ТО ДОБРЕ МАТИ СТРУСИНИЙ ШЛУНОК.

Підчас одної париської облави на злодіїв зловили між іншими артиста париського цирку, Канічку. Документів він не мав при собі і не міг доказати, хто він. Переконував він комісаря, щоб дозволив післати до наближчого ресторану за твердими яйцями і тоді він докаже що він „чоловік-струс". Комісар не хотів. Тоді Канічка вхопив зі стола годинник комісаря і проглинув його. Аж тоді повірили в його тотожність.

СВОБОДА ПОДРУЖ.

У „Комсомольській Правді" читаємо про історію подружа одної комсомолки, що познайомилася з безпартійним робітником, машиністом на паровозі. Молоді рішили взяти шлюб. Коли про це дізнався комітет комсомолу бокайських копалень (Челябинськ), тоді виключив із рядів партії дівчину „за звязок з чоловіком чужого походження, тому, що батько машиніста був... священиком".

„ПАТРІЯРХ ЛІСІВ".

Цього року святкує своє 200-ліття ливанський кедр, що його не може не завважити кожний, хто тільки відвідує ботанічний город у Парижі. Це величезне дерево прибуло до Франції 1735-го року у виді маленького деревця. Його привіз із собою в капелюсі, переміненому на вазонок, славний французький ботанік Жюссе. Леґенда каже, що на кораблі Жюссе відмовляв собі навіть води, щоб мати чим поливати деревце.

КИТАМ ГРОЗИТЬ ЗАГИБІЛЬ.

Англійська преса вказує на те, що в останніх часах виловлено величезну скількість китів, наслідком чого тим звірятам грозить цілковита загибіль. Взагалі число китів зменшується з року на рік, хоч вони віддалюються на найдальші кінці морей. Навіть на морях Антарктиди число китів меншає. Вибираються туди ловці з Японії, Арґентини і Норвеґії, полюючи на китів при помочі гармат, замісць давніх гарпунів. Торік перероблено на тран понад 300,000 китів.

КРАЙНЯ НУЖДА МАЛОЗЕМЕЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ.

Центральні рільничі орґанізації у Варшаві обчислили, що на господарствах до 5 гектарів жиють у Польщі коло 12 міліонів людей. Коло 6 міліонів селянського населення жиють з господарств по 2 гектари. Про крайню нужду цього малоземельного населення нема що й говорити.

ГАНЕБНА СТАТИСТИКА.

В 1934 р. було на західніх землях України під Польщею 167 політичних процесів проти 566-ох осіб (в р. 1933 засуджено 4 на досмертну тюрму, а 246 осіб разом на 470 років тюрми). 106 процесів проти 317 осіб ведено за співпрацю з ОУН (в р. 1933 проти 253 осіб). Решта процесів велася за протидержавні демонстрації, промови, тощо. Як бачимо, в порівнанні з 1933 р. цифри приблизно подвоїлись.

КРІВАВІ ПОДІЇ ЧЕРЕЗ КОМИНЯРІВ.

До села Василева, пов. Томашів, прийшли коминярі, щоби витирати комини і стягати оплати від коминів. Одначе населення не допустило до стягнення оплат і вибухла авантура. Врешті прийшло до конфлікту між поліцією і селянами. Поліція вжила пальної зброї, наслідком чого одна особа згинула, а кількох людей ранено.

АБО 6 КРУКІВ АБО КАРА.

У вілаєті Текірдак (европейська Туреччина) влада змобілізувала всіх здорових мешканців у віці 18—50 літ до боротьби з величезними стадами круків, що роблять великі шкоди в полях. Кожний мешканець між 18 і 50 роком життя обовязаний доставити громаді бодай 6 убитих круків. Хто цього не зробить, заплатить високу грошеву кару. Цей

зпорядок оголошено по всіх селах і містечках.

МЕРТВЕ МОРЕ ОЖИЄ?

Мертве море (як знаємо, Біблія твердить, що воно повстало, коли запалилися два міста, Содома й Гомора, за розпустне життя їхніх мешканців) є найбільшою западиною на землі. Лежить воно в долині ріки Йордану 391 метрів нижче рівня моря, а глибоке 399 метрів. Але не тим воно цікаве. Відріжняється воно від всіх вод на земській кулі ще й складом своєї води. Вода його густа, бо має надзвичайно великий відсоток (25—30%) ріжних мінеральних солей. Тому нема в ньому ані риб, ані звірят; навіть над берегами не видно ніяких звірят і не перелітають над ними птахи. Якраз із огляду на брак життя в ньому й навколо нього названо його мертвим. Густота його води справляє те, що в ньому не можна втопитись, але й не можуть по ньому плавати кораблі, хіба специяльно сконструовані. Досліди ствердили, що в Мертвім морю є великі нафтові джерела, а також великі поклади соли. З його води можна би випродукувати річно 1 міліон тон потасового навозу. Хто зна, чи завдяки тим мінеральним багатствам уже невдовзі не закипить життя над Мертвим морем у формі промислових центрів. Заповідають це постійні досліди над ним.

ЖИДИ ТВОРЯТЬ 98 ВІДСОТКІВ КОМУНІСТІВ У ПОЛЬЩІ.

Перед окружним судом у Варшаві відбулася розправа проти вчительки Реґіни Шмельц за образу поліції. На питання прокуратора свідок Люнденбурський, комісар поліції, заявив, що 98 відсотків арештованих за комунізм творять Жиди.

ТРАҐЕДІЯ ЛЕБЕДІВ.

З Нового Міста повідомляють, що перед кількома тижнями прилетіло на ріку Дрвеїцу стадо лебедів, що розбіглися по цілій околиці. На своє нещастя прилетіли заскоро і свій поспіх переплатили життям. Коли вернулись морози і леди, лебеді позамерзали на стоячки. Приковані до леду, виглядали як вирізьблені з каменя.

ПЕРЕД РОЗПРАВОЮ 19 СПІЛЬНИКІВ СТАВІСЬКОГО.

Слідство в справі афери Ставіського вже закінчене. Акти слідства зросли до 50 томів і обіймають 20,000 документів. Прокуратура зладжує акт обвинувачення проти послів Бонора і Ґарата, ред. Дібарі, Даріюса і Леві, колишнього ґенерала Барді де Фурту та кількох урядовців заставних банків у Байон та Орлеані і проти директора банку Ґібена. Жінка Ставіського теж дістане акт обвинувачення. Сен Пюї буде мати розправу за використання своїх впливів. Підсудних будуть боронити 69 адвокатів, самого ґенерала де Фурту аж шість адвокатів. Слідство не виявило вини пос. Пруста і Боєра, ред. Емара та Ено.

Зате влада арештувала інспектора Боні за шантаж і використання своїх впливів.

„КЛИН КЛИНОМ" У МЕДИЦИНІ.

В медицині зачинають щораз частіше лікувати одну хворобу при помочі другої хвороби. Відомо, що напр. щеплення проти людської віспи це власне закаження коровячою віспою. На подібнім принципі полягає щеплення проти тифу. Лікування людей, укушених скаженими собаками, полягає на тім, що ще до розвинення в людськім орґанізмі бактерій скаженини їм застрикують від найменших до щораз то більших давок препарат скаженини, що скоро розвивається в крові, так, що коли розвинуться бактерії песячої скаженини, що дісталися до тіла через укушення, то чоловік уже настільки є імунітний, що вони йому вже не шкодять. Медицина знайшла також спосіб лікування проґресивного паралїжу — малярією. Та все це вже давно знані способи.

А ось новіші. В Америці вже лікують епілепсію в дітей, защіплюючи їм легкий паратиф. Стверджено, що коклюш можна скоро вилікувати, коли дитина захворіє рівночасно на одру. Деякі шкірні хвороби, напр. лишаї, уступають, коли чоловік захворіє на ґрипу або на запалення легенів; таксамо з успіхом застосовують защіплення легкого тифу. Рожа на лиці поправляє надзвичайно стан осіб, що мають туберкульозу кости або шкіри; трудність лише ця, що й рожу тяжко вилікувати. В Америці вже зачинають лікувати туберкульозу леґенів іншою хворобою — запаленням олеґочної.

ОСУДЖУЮТЬ НІМЕЧЧИНУ В ЛІЗІ НАЦІЙ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Франція намагалася на всі лади знайти якусь невтральну державу, яка поставилаб резолюцію в справі осуду Німеччини за введення загальної військової служби, що то вважається нарушенням Версайського договору. Та Данія, Чіле й Еспанія, до яких Франція зверталася, відмовились від цього. Кажуть, що німецький представник дав тим державам до пізнання, що колиб вони внесли на Раді Ліґи Націй таку резолюцію, то це вважатиме Німеччина неприязним кроком. Тому Франція була змушена сама поставити резолюцію, поробивши ще деякі зміни, щоб перехилити на свій бік Англію.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД МОВЧИТЬ.

БЕРЛІН. — В урядових колах нема ніякого вияснення щодо осуду Німеччини в Лізі Націй. Урядово панує щодо цього цілковита мовчанка.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ВІДГРОЖУЄТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Вся німецька преса переповнена погрозами в сторону Франції за її вимогу осуду Німеччини за введення обовязкової загальної військової служби. А що німецька преса є під цілковитою контролею уряду, то її коментарі є так якби урядовими. Преса підкреслює, що Франція і великі держави перші зломили Версайський договір. Вона каже далі, що всякий осуд Німеччини в Лізі Націй тільки доведе до нового напруження, бо цей осуд буде такою самою глупотою, якою є та точка Версайського договору, в котрій сказано, що Німеччина винна за вибух світової війни. Пригадують, що Ліґа Націй є далі такою, як її представив Ллойд Джордж у 1918 р., себто синдикатом переможців.

НЕ ВСТУПЛЯТЬ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

БЕРЛІН. — Один з німецьких диплсматів, що знає настрій міністерства закордонних справ, заявив, що коли в Лізі Націй перейде резолюція з осудом Німеччини, то Німеччина готова покинути Ліґу Націй уже раз на завжди.

ВИКЛАД ПРО УКРАЇНУ.

БЕРЛІН. — При кінці березня відбувся в Берліні заходом і в льокалі „Німецько-закордонного Академічного Клюбу", що стоїть під проводом бувшого ґубернатора, д-ра Шульце-Еверта, і уладжує щомісячно виклади для Німців і чужинців, виклад проф. д-ра З. Кузелі „Про Україну в давнині й теперішності". На виклад прибуло поважне число добірної німецької й чужинецької публики, між якою видно було представників міністерств, науки і преси, також і закордонної. Після змістовного реферату, в якому прелеґент представив звязково всі важніші питання, звязані з Україною та українськими справами (як нпр. назва, територія, людність, історія, мова, раса, культура, господарство і т. д.), відбулась оживлена дискусія над деякими важнішими актуальними питаннями, що живо зацікавили присутніх.

МОСКВА ПРО ІЗОЛЯЦІЮ НІМЕЧЧИНИ.

МОСКВА (Росія). — Карло Радек, редактор „Ізвєстій", пише, що міжнародня політика в Европі піде по тій лінії, що держави взаїмно зобовяжуться стерегти мира і допомагати собі, якщоб цей мир хто нарушив. Щодо цього Німеччина стоятиме на самоті. Але можливо, що зорієнтується в положенні й собі приступить до цих договорів.

ОГРАБИЛИ „ОРІЄНТ ЕКСПРЕС".

БІЛГОРОД (Югославія). — Три дні держано в тайні, що на хорватській території нападено на почтовий віз міжнароднього поїзду, відомого під назвою „Орієнт Експрес", який ограблено з того, що було в почтових міхах.

ПРОДАВАВ ІСТОРИЧНІ ДОКУМЕНТИ ЯК СМІТТЯ.

МОСКВА. — Сторож історичного архіву в місті Томську на Сибірі розпродав натромаджені там папери, а було їх коло пів міліона. Ніхто їх досі не скатальоґував, а були це документи ще з 17-го століття. Ті картки, що не були з одної сторони записані, продав совєтським урядам до ужитку, а інші продав на завивання ріжних річей. За те дістав нагану. Особливо зганили його за те, що порозадавав людям „котрреволюційну літературу".

ПОМЕР ЖИДІВСЬКИЙ ДОБРОДІЙ.

МОСКВА. — Помер Петро Смидович, заступник президента СССР, відомий зі своєї діяльности для допомоги Жидам, що заселюють совєтські землі. Він специяльно займався жидівською автономною кольонією Біробіжаном на Далекім Сході. Він теж посадив на землю на Україні й Кримі понад 100,000 жидівських родин. Був близьким приятелем Леніна і одним з будівничих СССР. Але найбільше займався він справою поселення Жидів на землю.

ПОДАРУНОК ГІТЛЕРОВИ.

БЕРЛІН. — Дня 20-го квітня буде Гітлерови 46 років. З того приводу подарують йому, між іншим, штурмовики 9 воєнних літаків.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ЯСНИХ, СОНЯШНИХ ДНІВ!

Неодин з нас, що бере активну участь у громадськім житті, вернувшися з яких-там зборів, чи з віча, чи з яких нарад, а буває таке, що й із „святочного" концерту, наслухавшись там ріжного роду дискусій про „високу політику" чи „святочної" критики, себто довгої історії про наші невдачі та про невдачників, зітхне і скаже до себе: Боже милий! Дай сили те все стравити і задержати охоту до дальшої праці та вірити, що та праця не пропаде.

Здається, що саме така поневолена нація як українська, що їй завжди холодний і непривітливий вітер віє в очі з ріжних чужих сторін, повинна бодай того вітру ще не роздмухувати. З усіх боків ідуть на нас, щоб зломити нас зневірою у наші власні сили. З усіх боків заступають нам сонце, а насувають на нас хмари. Але без сонця і весняного подиху годі жити. Не беручи під увагу надзвичайних ґеніїв і героїчних постатей, звичайна сіра маса, без огляду на те, чи вона має університетську освіту чи ніякої, потребує певного підбадьорення, а вороняче крякання його дати не може.

З того не виходить, що ми маємо жити якоюсь оманою, штучними встрикуваннями, фальшуванням певних подій, тромтадратством, що висуває всяку дешевину. Ні. Нам треба тільки час від часу перейти ревізію над самими собою. От хочби таку, яку перейшов старокраєвий фейлетоніст і поет Михайло Островерха, що то, перебуваючи в Італії, перший раз задумався, що це є з ним, колишнім українським старшиною і свідком багатьох геройських подвигів нашої армії, що він, хоч написав уже кілька спогадів з тих часів, не написав ні одного з днів перемоги.

От бачимо, що може добачити людина, що вміє вглянути в саму себе. І те цікаве, що до такого добачування заставила згадану особу між іншим і розмова з Італійцями, які йому згідно ствердили, що між їхніми военними споминами нема авторів, що витягалиб усякі бруди, свинства, особисті нісенітниці і т. п.

Не зашкодилоб і нам в Америці застановитися трохи глибше над цею справою. Бо ми, що відбиті від рідної землі, потребуємо ще більше того ясного рідного сонця, ніж хто інший. І потребує його ще більше від нас тут роджене молоде покоління, яке без того сонця цілком певно національно завіяне. Думаймо над тим, коли сходимося разом, щоб розвязувати громадські справи, коли виголошуємо промови, даємо реферати, чи пишемо статті. Не відбираймо самі собі того, без чого годі жити і розвиватись і мати радість із життя.

ЗА ЛАШТУНКАМИ НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ЗГОДИ

Польща й Німеччина виступають у закордонній політиці як союзні держави. Гітлер і Пілсудський стали такими приятелями, що їх „і водою не розіллєш", як кажуть на Україні. Німецькі міністри їздять до Варшави, а польські делеґації відвідують Німеччину, „для зміцнення приязни". Публіцистичні писання Пілсудського друкують у німецькім перекладі в Берліні. Словом, „нагорі" повна „згода в сімействі, мир і тишина".

Але цю гармонію порушують ті Німці, що живуть у Польщі. Є їх майже міліон. Поки між Польщею та Німеччиною була ворожнеча, польські Німці терпіли утиски, зціпивши зуби. Вірили, що Німеччина за них скаже своє слово в слушний час, а може й відбере від Польщі землі, заселені Німцями. Тепер, коли настало німецько-польське порозуміння, Німці в Польщі дуже розчаровані. Вони сподівалися, що Поляки дадуть їм широкі національні права в польській державі, але помилилися. Польська влада не припинила гноблення німецької меншости. З своїми жалями на польську політику супроти Німців вийшов на трибуну варшавського сойму німецький посол Зенґер. Зенґер у своїй промові при кінці лютого 1935 р. нарікав на польську націоналістичну політику щодо Німців:

„Протягом цілого минулого року ми намагалися через безпосередні звертання знайти в урядах зрозуміння для наших потреб і страждань та здобути допомогу. Даремно! Влада не вважає на наші заяви й прохання просто аж образливим способом".

Німецький посол навів цілу низку фактів, як на Горішнім Шлеську польська влада відсилає робітників та службовців німецької національности з промислових державних підприємств, а на їх міце приймає Поляків. На прохання німецького посла в польськім соймі, Франца, голова польського уряду навіть не відповів. Нема мови про те, щоб Німця принято на державну польську службу. Німці, казав Зенґер, мають лише повинність: платити податки. Польські уряди чинять великі перепони для німецьких шкіл: „Закон про приватні школи урядова практика перетворила в закон проти приватних німецьких шкіл".

Майже тими самими словами, що й провідник УНДО, д-р Дмитро Левицький, звертався німецький посол Зенґер до польського уряду:

„Помиріться з німецькою меншістю. Дайте нам жити на цій нашій рідній землі, як друзям, зо спільним бажанням працювати для краю та для добробуту".

Хоч німецькі посли в польськім соймі голосували, на знак своєї льояльности до Польщі, за буджет уряду, то польська політика супроти німецької меншости не змінилася. Німецьких службовців і далі Поляки звільняють з роботи. Німецькі робітники масами пересиляються з Польщі до Німеччини. Статистика показує, що природній приріст німецької людности в Польщі найменший між усіми націями, що живуть у цій державі.

Слід зазначити, що також кількасот тисяч Поляків є в Німеччині. Польська преса в польських околицях Прусії кричить проти ліквідації польських шкіл, проти заборони Полякам навіть молитися рідною мовою. Поляки в Німеччині, а Німці в Польщі нарікають на польсько-німецький союз. Кажуть, що пани між собою порозумілись, але віддали своїх братів на загладу чужим пануванням.

В цих обставинах можна сумніватися, чи буде союз Польщі з Німеччиною довго тревати.

К. П.

НОВИЙ БЛАХМАН

Події, які відіграються на советській Україні, вказують на те, що Москві, не зважаючи на всі намагання, і досі не вдалося всадовитись у душах Українців, споконвічних мешканців тієї землі. Вістки про ті події доходять до нас порівнююче рідко, але з тих, що є, можна точно уявити собі тамошнє положення. Напруження, яке існувало давно між Москвою та Києвом, існує в незменшеному розмірі і сьогодні. Воно лише час від часу приймає нові форми. Була боротьба збройна, яка потім перейшла на боротьбу культурну. Бились обі сторони за душу молодого покоління. Побідницею вийшла Україна. Після того прийшов період фізичного винищування України, а тепер наступає нова хвиля „українізації" України, яку заповів 22 лютого 1935 р. московський диктатор України, Постишев, на засіданні пленуму київського партійного комітету. Щодо скількости жертв, то безперечно, що Україна потерпіла більше, як Москва, але якісно Україна вийшла з боротьби переможницею. Москва задумала залишити методу боротьби голодом, бо через це викликала проти себе настрій у цілому світі, з яким вона тепер захотіла жити в добросусідських взаєминах.

Постишев підтвердив у своїй промові все те, що давніше писалось і говорилось про українізацію, і що Москва, а за нею й Харків, все заперечували. Він заповів новий похід на Україну, якого ціллю є добуття душі української молоді, що її ще досі не добуто.

Всім іще в памяті минула українізація. Скільки вона відгуків викликала була між усіми Українцями, серед еміґрації і серед українського громадянства позабольшевицьких українських земель. Вонаж створила була в нас течію так званого зміновіховства і радянофільства, що десьтам по закутках ще й досі покутує в людських серцях. Вона коштувала життя тисяч Українців, а між ними й першого президента української держави, М. Грушевського. Безперечно, що Українці зуміли використати той курс московської політики для себе і зробити Україну відпорнішою на впливи московсько-жидівського марксизму. Наглядна користь того виявляється в тому, що небезпеку русифікації і духової пролетаризації України відсунено на одну ґенерацію. Та молода ґенерація, на яку так розраховували московські вожаки, стала ґенерацією українською і тепер піде боротьба за наступну ґенерацію. Москва в своїх підрахунках перерахувалась. Вона осягнула якраз те, що хотіла знищити.

Постишев у своїй промові підтягнув короткий підсумок першої українінзації. На самому початку він зазначив, що питання марксо-ленінського обрахування є, особливо для України, дуже важним. Марксистівський ідеольоґічний фронт був на Україні дуже засмічений націоналізмом. Цілий ряд літ на Україні вчилися сотні людей з українських книжок, а тим ученням кермували націоналісти. Сліди тої роботи залишились у головах тих, що вчилися, себто з молодої ґенерації, на яку покладали стільки надій. Націоналістів кріпко розгромили і літературу прочистили, а тепер, викорчовують решту націоналізму, що запустив глибоко коріння в ґрунт. Тепер же пора прочистити і мозки людей, бо їх багато. Тому, що соціялізм на Україні росте, треба, щоб усі члени партії і комсомолу знали трохи більше про марксизм, як досі. Марксизм мусить людям так засісти в головах, як засів націоналізм. Такого поставлення справи вимагає й пятирічка і змінена конституція, щоб люди знали, нащо Москва ввела тайне голосуваня і нащо зрівнала все населення в правах. Люди, що приходять до голосу, мусять розуміти життя по марксиствівському. В Києві вже сидять над роботою кількасот пропаґандистів марксизму, але все, що вони досі зробили, є орґанізаційного порядку, себто робота за наказом, а не за душею. Вони занадто деревляні в роботі і при своїй праці не спираються ані на українську культуру й історію, ані на украніську економіку. Терба на Україні виховати власних пропаґандистів, а не все їх імпортувати зпоза України. До душі Українця треба добуватись українською мовою і українським матеріялом, а цього досі не було. Все викладане і пропаґоване було для Українця чужим і незрозумілим. Провід українізації не був у руках большевиків, а націоналістів, і така українізація перепиняла зріст української культури та дійсної большевицької українізації. Українізацію на Україні вели аґенти ріжних чужих розвідок. Від 1933 року почався курс відукраїнізації і члени партії, що не погано навчились були говорити по українськи, перестали розмовляти тією мовою. Цьому лихові треба запобігти та брати до роботи людей місцевих, але з підбором. У Києві зукраїнізовано лише 35% сітки партійного навчання. Тепер пора підвищити процент українізованих шкіл та ввести в систему роботи українську історію, культуру й економіку, як теж виробити спеціяльну методику пропаґандивної праці.

Ось це менше-більше зміст промови Постишева.

Вона багато говорить. Ціль його надто ясна, щоб тут про неї ближче згадувати. Ми звернемо увагу на дещо інше. Чому для України є спеціяльно важним питання марксо-ленінського виховання? Тому, що досі большевизм не вспів запустити на Україні свого коріння. Вихована по большевицьких школах молодь осталася національстичною, як і була давніше. І це тепер спостеріг Постишев. В мозках тієї молоді сидить не московський комунізм, а український націоналізм, і всі пляни Москви про опанування України за одну ґенерацію відтягнулись у свойому виконанні на дальший плян. Бож не можна переучити вже навчених — так казав Постишев. Як він думає виганяти з українських мозків націоналізм, трудно сказати, але практично це можливе лише таборами, Соловками, Сибіром, розстрілами і т. п. Того можна в скорому часі сподіватися під плащиком нової українізації партійного навчання молодої ґенерації. Рештки учителів націоналізму треба викорчувати. Значить, що вони глибоко коріння запустили в ґрунт і само викорчування не піде легко. Каже Постишев, що партійці вже навчились були добре говорити по українськи, але потім закинули цю мову. Це значить, що вони тією мовою ніколи не говорили і що радо, як чужої, її позбулись. Або дальше, що вони не Українці і нічого не мають спільного з українською землею, а є елементом напливовим. Давніше твердили, що шкільництво вилости зукраїнізоване, а тепер виявляється, що процент українізованих шкіл треба підвищити і т. п. Багато розказав нам Постишев, що ми знали, а чого не знали всякі слабодухі елементи, що хитаються за першим подувом вітру.

Український націоналізм мусить бути приготований на новий виступ з Москви. Постишев уже його заповів у формі нового блахману, нової хвилі українізації, тим разом партійного навчання. Сподіваємося, що так, як перебули першу українізацію, так перебудемо й другу, і нова перейде через нас без шкоди, ба навпаки, ще більше скріпить українського духа, коли при навчанні буде згадка про українську культуру, історію й економіку.

А. З.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

А. Г., Елизабет, Н. Дж. — Тепер не можна сказати, чи той вірш ввійде до „Пропамятної Книги". Але на всякий випадок подайте нам, коли приблизно був друкований, або перепишіть і вишліть нам.

І. П., Ром, Н. И. — В головній канцеляріб про відозву нічого не знають. Як не була видрукувана, то значить, що її не одержано.

СОВЄТСЬКИЙ МІЛІТАРИЗМ

(5)

Той мур лише час від часу можна переступити і то лише тоді, як того хоче уряд. Ним є популярність червоної армії. Такої популярности вимагає кождий мілітаризм в повному значінні того слова.

III. Військова конституція і настрій.

Москва, в березні 1935.

В советському Союзі родиться річно півтора міліона хлопців, які 20 літ пізніше малиб йти служити в армії. По військовому закону з 23. 9. 1925, який вступив в силу аж в 1928-мім році, військову службу повинні відбувати всі повноправні советські горожани чоловічого пола від 20 до 40 року життя. Покликання на військову службу відбувається щорічно в осени для кождого річника, що переходить в 22 рік життя. Скількість повинних відбути службу рекрутів обраховують на 1.2 міліона річно. По відрахуванню тих, що фізично нездібні до військової служби або таких, що з особистих оглядів не можуть піти на військову службу от хоч би через те, що мають вдержати свою родину і т. п., все ще остається солідна цифра коло 800 тисяч здорових молодих людей. Самозрозуміло, що те число можна в випадку потреби легко підвищити на 10 а то й 25%. Потенціяльну силу природнього людського резервуару можна розраховувати на один міліон людей. Вище ми згадували, що робітнича кляса мала першенство в праві боронити батьківщину. Нині це практично не має значіння, бо до клясових ворогів зараховується нині лише 174,000 осіб. Тим самим все чоловіче населення трактується однаково. Введений Фрунзем у життя плян створення армії вимагав на своє переведення коло 4 років (1924—1928). По створенню орґанізаційних підстав для постачання „робочої сили" (марксітський погляд на армію є такий, що армію вважається за военний завод, тому заводови і робучої сили треба), приступлено до піднесення техніки на модерний ступінь розвою. Тому й не диво, що перший рік першої пятирічки припадає якраз на 1928 рік. По закінченню першої пятирічки була осягнена в засаді і ця військова мета. Коли придамо ще до того два роки на зіграння новоствореного апарату техніки та на запущення його коріння в ґрунт, як каже Сталін, то від 1934 року можна рахуватися з новою добою в розвою червоної армії, яка виявляється назовні подвоєнням чисельного стану мужви.

Розподіл річників.

До цього часу бралось до кадрової армії лише приблизно четвертину всього запасу здібних до військової служби людей. Їх є міліон. На протязі вісім літ вишколено в той спосіб приблизно 2 міліони людей. Почавши від 1934 року річний приріст військово вишколених людей виносить приблизно пів міліона людей. Рекрути, для яких не знайдено місця в кадровій армії, знаходять приміненя в територіяльних частинах, яких склад все є ріжний або вишколюються поза рамами армії. Так отже кождий річник буває розділений на чотири частини: Нездібні до служби і ті, що не служили ніде, хоч і здібні коло 25%, добре військово вишколені 22% і решта 53% таких, що дістали вишкіл або в територіяльних частинах або поза армією. Подвоєння чисельного складу кадрової армії не мусить іти на шкоду складови територіяльних частин. Тут обмежується вишкільну службу поза арміями або зменшується скількість тих, що звільнюють себе від служби з ріжних причин. При дуже осторожній оцінці чисельного стану військово вишколення людей у Советах треба приняти їх цифру на 7 міл., до яких кождого року приходить ще один міліон свіжо вишколених. Всякі інші катеґорії вишколу трудно оцінити навіть приблизно. Повний стан осягне советська військова сила в 1950 році. Вона буде тоді мати 22 міліони військово повністю вишколених людей, не враховуючи сюди природнього приросту населення. При цьому всім ясно, що війна прийде значно скорше, як в 1950 році. Совєти нараховують коло 29 міліонів чоловіків у віці 20—39 літ, здібних до ношення зброї. Половина з них мусить дбати про господарство і траспорт на випадок війни. Нині є лише 50% всіх здібних до війни добре вишколених. За 5 або 6 літ можна буде досягнути вишколення повних 100%.

Передвійськовий вишкіл.

Принцип масової мілітаризації не обмежується одначе лише на реґулярний військовий вишкіл. Підготовлювання молоді до військової служби починається вже значно скорше у всіх державах, ще задовго до осягнення приписового призивного віку. Воно обіймає і всіх позавійськових. Советська військова конституція передбачає обовязковий вишкіл військовий, військово-політичний і спортовий для всіх, що мають 20 і 21 літ. Від того нема ніякого звільнення. Таке вишколення треває яких 4 місяці і при ньому особливу увагу звертається на студентів всіх шкіл. Цих допризивників стягається в означені пункти і вони, хоч не належать безпосередньо до армії, вдержують з нею тісний звязок. Все це обіймає річно для обох річників коло 2 міліони 500 тисяч людей. При цьому вже робиться відповідний підбір людей в армію, який при призиві і приділенню до відділів відіграє неабияку ролю. Тутже кождий дістає й відповідну кваліфікацію.

Військовий вишкіл молоді.

Та ще й до цього віку дбає советська влада за фізичне і військове виховання молоді в політичних діточих і молодечих орґанізаціях піонірів та комсомольців, далі спортових клюбів та відділів товариств повітряно - хемічної оборони. Про дух, який панує при вихованню вже тих найменших дітей, яскраво говорить не лише діточа література, старанно підібрана і розділена по всяких крамницях, а й крамниці з діточими забавками, шкільні кляси, діточі захоронки і т. п. Піоніри дуже пильно роблять фізичні вправи, маширують, бубнять та співають. Спортовий вишкіл іде в ріжних напрямках. Велику ролю відіграють при цьому професійні спілки. Вишкіл робітничої молоді переводять спеціяльні спортові клюби при фабриках. До того комплексу військового виховання притягнено й гру в шахи, що має дуже глибоке значіння під військовим оглядом. Для фізично слабих це є найкращий рід боротьби. Все це попирається державою і революційною традицією. Заводові революціонери старого часу займались колись також тим спортом, може більше, ніж фізичними вправами. Всі вище згадані орґанізації є так заступлені в найвищій раді фізичної культури, яка руководить всім спортом, що в засаді зберігається при всьому однородна лінія.

Праця й оборона.

Советська орґанізація Осавіохим, якою доводить Ейдеман, має статутове завдання змілітаризувати маси населення. Вона стоїть в дуже тісному звязку з командою армії. В його 13 міліонах членів є найбільше молодих комуністів. Також члени ріжних спортових товариств є в більшости членами Осавіохима. Спортовою відзнакою є значок „готов до праці й оборони", а дальше значок ворошилівського стрільця за добре стріляння. Як відомо, самий Ворошилов є дуже добрим стрільцем. Він дуже любить тим нахвалятись і демонструє це при кождій військовій параді. Є також значок „готов до санітарної оборони". Для одержання спортової відзнаки є примусовий марш з повним військовим навантаженням та кидання ручних ґранат. Санітарний значок дістається по іспиті з протиґазової оборони і помочі раненим і його придумано в першу черґу, для дівчат. (Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СКІЛЬКИ ЧИТАЮТЬ АНҐЛІЙЦІ.

З приводу закінчення минулого року анґлійські критики в ріжних ґазетах подали огляд видавничого руху за 1934-тий рік.

Один з найбільших анґлійських критиків, Джералд Ґулд, пишучи про анґлійські повісти в тому році, виправдується перед публикою, авторами и видавцями, що йому прийшлося протягом року пропустити так багато добрих книжок. Каже він, що це сталося без його вини, бо в Анґлії зростає число нових добрих книжок.

Зате інший критик, Джан Ґейворд, даючи огляд книжок критик про інші книжки, каже, що він є в кращому положенню ніж інші критики, бо він принаймні не потребує наймати спеціяльної салі на приміщення книжок, котрі він має критикувати.

ПРИЗНАКА ДОБРОЇ КНИЖКИ.

Каже Джералд Ґулд, що в Анґлії росте кождого року число добрих книжок, які заслужують собі не тільки на те, щоб їх читати, але й на те, щоб їх читати вдруге.

Чи це якраз не є признакою доброї книжки? Книжка, що не заслугує собі на те, щоб її читати вдруге, не варта цього, щоб її читати перший раз.

ВІД ЧОГО ТАК БАГАТО ДОБРИХ КНИЖОК?

Скаже хтось може: Ага, не дивниця, що Анґлійці так багато книжок читають, коли в них автори так багато книжок пишуть.

Виходилоб, що в нас тому люди книжок не читають, бо автори книжок не пищуть.

У цьому є трохи правди, та не вся. Правда, що читачі не можуть читати, як автори не пишуть, а накладці не видають книжок, але правдою є теж, що й автори й накладці не літератури не створять, як громадянство не має охоти читати. Для створення літератури треба трох чинників: авторів, видавців та читачів.

Не може рости література в народі, в котрім люди поводяться, як одна комічна дієва особа в одній анґлійській комедії, що, діставши від видавця збірку поезій, відсилає її назад з допискою: „Дякую гарно, але як я потребую поезії, то я її пишу самий".

КНИГА Й ЧИТАЧ.

Писав свого часу Іван Франко:

Книги — морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.

Читач, беручи книжку в руки, часто забуває на це пірнення аж до дна. Йому часто здається, що перли пливають по верха та ввесь труд має бути по стороні автора книжки. Декому здається, що як книжки не можна зрозуміти без труду, то цьому винуватий автор.

Франко теж написав:

Хто власного ума не має,
То з кних не вийде ум йому;
Хто сліпий на обі оці,
То що по зеркалі йому?

МАСАРИК ПРО ПОДРУЖЖЯ, ЖІНКУ І ЗНАЧІННЯ РОДИНИ.

Погляди президента Масарика на т. зв. жіноче питання і на жінку є дуже гарні.

Не бачу ніякої вищости мужчини над жінками ані щодо розуму, ані щодо моралі, ані щодо фізичної сили. Головною і природньою ріжницею між мужчиною і жінкою є те, що жінка, стаючи матірю, мусить на довгий час жертвуватися виключно материнським функціям і обовязкам. Це було причиною, що мужчини здавен-давна займали всі фахи, тому, що могли їх сповняти без перестанку і тим надали цілій культурі до деякої міри мужеський характер. Передусім жінка не могла бути вояком; а тому, що воєнний стан і воєнне ремесло взагалі дуже високо цінили, працю жінки цінили значно нижче. Одначе війна стратила своє значіння не тільки з морального, але і з чисто фінансового огляду, а тому жінка стає більше рівновартною і більше рівноправною.

Тверджу, каже Масарик, що жінка навіть фізично не є слабша від мужчини. Поглянь мо на ті фахи, в яких виключно працює жінка. **Чи може думаєте, що наука в школі й у передшкільнім вихованні є менше тяжка, як ношення тягарів? Пробували цілий рік у школі без свіжого повітря і сонця й уважати на діти — чи думаєте, що до цього треба менше сили, як до якогонебудь мужеського заняття,** хоч може тяжчого на перший погляд? Чи думаєте, що фах стенографістки, типістки, телефоністки, доглядачки хорих і т. д. є легкі фахи? А привести на світ і виховати з пів тузина дітей і дбати про них у день і в ночі, жити пів дня в кухні й день-у-день вести ощадну господарку, чи це є лекше заняття ніж праця мужчини?

Слідкую за т. зв. жіночим питанням і його проблємами, але стільки пересудів і немудрих думок, як у цій ділянці, я не знайшов при ніяких інших проблємах. Не тому, щоб я був сліпим прихильником жінок, але дивлюся на відносини жінки і мужчини просто, і не змилять мене фрази, яких повно в літературі.

Скажу, що стою по стороні жінок, що змагають до свободи й рівноправности. Очевидно, що хиби є у жінок, так як і в мужчин; хиба є в цілій нашій культурі. Не буду тут роздумувати над тим, котра половина людства є більше винна.

А про родину каже Масарик так: Чоловік у родині зі свого вродженого еґоїзму не відразу, але поволі приходить до альтруїзму, так, що вкінці любить свого ближнього так, як свого найближчого. Але річ не лише в цьому.

Родина є школою: в родині вчимося і виховуємося. Родичі хочуть направити у своїх дітей те, що самі занедбали, і радо це роблять. Основи нашого характеру дістаємо в родині. Мати нас виховує, а батько вчить. Приклад родичів є тим, що нас веде. А тому подружжя мусить існувати. Не про слова йде, але про науку, про цю живу стичність, що є безнастанною в родині. Згадаю тут одну анекдоту, що дуже добре очеркує, в чому річ. До саського міністра освіти прийшла делеґація з просьбою, щоби зробив щось для виховання дітей. Він відповів дуже влучно, що не журиться вихованням дітей, але вихованням родичів.

У родині маємо живу історію, традицію, що не тільки приносить користь кожному поодиноко, але має велике значіння для народу. Тут має велике значіння наука Платона про безсмертність. Як гарно висказався цей великий чоловік, що в природнім бажанню мати дітей проявляється туга за бесмертністю. — („Новий Час").

Чи ви вже перейшли зі старого до нового роду обезпечення?

ЯКЩО НІ, ТО ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

ЗГОЛОСІТЬСЯ ЗАРАЗ У СЕКРЕТАРЯ СВОГО ВІДДІЛУ ТА ПЕРЕДАЙТЕ ЙОМУ СВОЮ СТАРУ ГРАМОТУ ДЛЯ ВИМІНИ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО НАШИХ ГАЛАПАСІВ.

Якби не було, а таки нам в Америці краще ніж нашим братам під кормигою окупантів. Ми хоч маємо тут свободу. Хоч маємо можність плекати свою культуру. Хоч маємо можність позбутися яничарської зарази. А того всього в краю не можна робити. А коли і тут в Америці нас точить червоний хробак — то це вже тільки наша власна вина. Як даємо йому нищити наші орґанізації, то це теж наша вина. Як ми допускаємо його до наших хат і до нашої душі, то це теж тільки наша власна вина.

Добре, що хоч ми, Союзовці, пізнали цього червака. Але цього замало. Треба й інших перед ним остерегти. Це не є диво, що між нашим народом є большевицька язва. Правда, що є одна яблоня, але яблока не є однакові. Є гарні, червоні, смачні, здорові і є гнилі, з хробами. Таке є і з нашим народом. На нашу українську гарну яблоню напосілися ріжні галапаси. І цвіт радіб обісти. І ріжні хроби повлізали в овоч і не дали йому доспіти. Але ми, як добрі господарі, повинні чистити цю нашу яблоню, повинні хоронити її перед галапасами і не допускати червоних яничарів до нашого українського городу, до наших серць і до наших народніх інституцій. Хай та саранча суне на північ, бо там її місце. В ріднім краю можуть її насильно вдержувати наші вороги на нашій землі й у нашій хаті, але тут на вільній американській землі не даваймо хробам точити наш здоровий національний орґанізм.

М. Костів,
Озон Парк, Н. Й.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПІДСТУП.

Чи чули ви, добрі люди, як то червоні запроданці зпід стягу „У. Щ. Вістей" розпинаються тепер за голодуючими на українських землях під Польщею? Страх багато пишуть тепер про це і розкидки видрукували і по громадах порозсилали. А всюди лають „Свободу" і націоналістів, що не дбають за голодуючих, що ніде про це не говорять, ніде нічого не пишуть ін т. д. Отже знайшлися, як бачимо, оборонці голодуючих. Тепер іще требаб тільки знайти тих, щоб їм повірили і гроші їм дали для голодуючих. От чого їм треба. Та якось з грішми вже не йде. Беруться влаштовувати віче, крутяться на всі боки, по три рази перейдуться з шапками між людьми і таки не годні і пять долярів дозбирати. От добре, що таки наші люди пізнали фарбованих лисів. Добре, що знають оте московське зілля, що мовчало, мов води в рот набрало, як нарід наш міліонами гинув з голоду на Україні під Москвою. І мовчить і тепер, коли вже цілий світ говорить про голод на Україні під Советами. Нічого, це все для нас наука. Тому гонім від себе большевицьку зґраю і освідомлюймо тих, що ще є під їх впливом. Вони вже тепер і на сенаторку Кисілевську покликуються, щоб дурити людей, але це їм не поможе. Вже знаємо їх підступні способи.

Петро Драпяк,
Гартфорд, Конн.

ЗАГАДКА ЗАЗУЛІ.

Зазуля дуже дивна птиця. Так нпр. вона залюбки їсть волохаті гусільниці, яких не торкнув би ніякий інший птах. Як відомо, дивно розводиться зазулине потомство. Не висиджує сама своїх яєць, лише зносить їх у гніздо іншого птаха. Досі уявляли собі, що це відбувається так, що зазуля-самець літає поміж кущі й підшукує собі відповідне гніздо співаючих птахів, у якім уже самичка знесла яєчко. Потім, так досі уявляли собі, зазуля жде відповідної нагоди, щоб незамітно закрастися до гнізда та знести яйце. Нові досліди виказали, що воно не так відбувається. Анґлійський природник Боніерд трицять літ підглядав, як зазуля зносить яйця та вкінці переконався, що зазуля зносить яйце не безпосередньо до гнізда прибраних батьків. Частіше буває так, що зазуля зносить яйця на землі або в порожному гнізді. Там яйця остаються, поки зазуля не підшукає відповідного для них гнізда. Тоді вже бере яйце в дзюб і ховає його в рот та держить його там, поки не підшукає відповідного гнізда. Як уже знайшла таке гніздо, в відповідну хвилю випускає яйце з рота між яйця прибраних батьків.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що на триквартальнім мітінґу 31. березня вибрано слідуючий уряд на 1935 р.: Теодор Степюк, предс.; Іван Стерник, секр.; Юрій Дронюк, кас. До ширшого комітету ввійшли: Андрій Бончак, Іван Білас, Іван Бончак, Василь Кеселиця, Іван Зятик і Іван Ізденський. Також є ухвалено, щоб всі члени, які є ще у старім роді обезпечення, попринносили свої грамоти на мітінґ в неділю, 21. квітня до галі церковної і виміняли на новий рід обезпечення. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, щоб не наражуватись на суспензу. — Теодор Степюк, предс.; Юрій Дронюк, кас.; Іван Стерник, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія, від. 229, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній на 7-мій ул. Проситься всіх прийти на цей мітінґ, бо є багато справ до полагодження. — М. Дутчак, предс.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорозька Січ, від. 206, подає до загального відома, що квартальні збори відбудуться в суботу, 20. квітня, в годині 7-мій вечір, в парохіяльній галі на Блекстон ул. Збори відбудуться в суботу тому, що в неділю галя занята на представлення. Просимо всіх членів явитися на зборах, бо будемо мати важні справи до обговорення, а також уряд і контр. комісія здадуть звіт за три місяці. Буде обговорена справ відсвяткування 25-літнього існування Тов. Запорозької Січи, 30. травня ц. р. Довгуючі члени нехай вирівнають свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з членства. Пригадується членам, котрі, ще не перейшли зі старого до нового роду обезпечення, щоби принесли старі грамоти на збори, бо остається вже короткий час для виміни. Члени котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впишуть на тих зборах — М. Чагарин, предс.; І. Затонський, кас.; Н. Вецал, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться 20. квітня, в годині 7:30 ввечір, в льокали, де збори відбувались через чотири місяці. Збори будуть відбуватись в трету суботу в місяці. Проситься членів явитись на збори, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, щоб можна вислати місячний звіт на час, бо таке зволікання шкодить в провадженню відділового діловодства. — Відділовий уряд.

ДЖАНСТАВН, ПА. Відділ 300 повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться 21. квітня, на Максон, там де передше. Проситься членів прибути на цей мітінґ якнайчисленніше і вирішити дотичну справу. — М. Гуґеринович, предс.; Т. Кавчак, скарб.; Андрій Годчак, фін. секр.

ОЛИФАНТ ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, зараз по Сл. Божій, там де звичайно. Задля важних справ проситься членів, щоби всі як один явилися на означений час. На порядку крім звичайних справ секретар відчитає звіт з приходів і розходів за останніх три місяці. Обговориться обширніше справу балю і вибереться обширніший комітет і робітників до згаданого балю, котрий має відбутись 4. травня. Рівнож обговориться справу братської фотографії, котру мається заслати до ювилейної книги У. Н. Союза. При кінці напоминається членів, котрі призвичаілися не платити точно своїх вкладок, що через таких власне членів не можна хорим членам виплачувати хорої запомоги на час. — Секретар.

ГАНОВЕР, ПА. Бр. Преобр. Госп., від. 29, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, точно в годині 2-гій пополудні, в гали церковній. Задля дуже важних справ, які будеться рішати, кождий член обовязаний хоч раз на три місяці бути приявним і інтересуватися справами відділу і для самого себе. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої вкладки, бо щоб опісля не нарікали, коли будуть суспендовані. — Секретар.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. квітня, в годині 2-гій пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Ґовп Еве. Приявність усіх членів на цих зборах конечна, бо є справи недокінчені з минулих зборів, котрі вимагають усіх членів до вирішення. Довгуючим членам ще раз взивається прийти і вирівнати свій довг, бо інакше вкладки за довгуючих не будуть вислані. — Петро Головацук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні і квартальні збори відбудуться в суботу, 20-го квітня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена явитись на збори в означений час. Довгуючим пригадується вирівнати свої залеглости. Пригадується членам, щоб привели з собою нових членів, бо будемо приймати нових членів без оплати вступного. Котрі члени ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впишуть на цих зборах. Неприявний на зборах член підлягає карі на підставі статута. — Антін Карпович, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 3-тій пополудні. Проситься кождого члена прибути, бо є дуже важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за три місяці. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай зволять принести старі грамоти на ці збори, бо це уже крайня пора змінити. Члени, котрі мають нових кандидатів до Тов. і У. Н. Союза, зволять привести їх на ці збори і вписати. Довгуючим членам пригадується вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними на підставі статута. — В. Кушнір, предс.; П. Сабат, кас.; П. Красній, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Проситься членів прийти на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть наразитись на суспензу. — Т. Ковальський, предс.; Ст. Патен, кас.; Г. Тимчій, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 3-тій пополудні точно, в гали церковній. Обовязково кождий член має явитись на цей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають негайно явитись і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані; братська каса не буде більше за нікого висилати вкладок. Останній раз напоминається тих членів, котрі ще не змінили своїх старих грамот, щоб змінили цього місяця, щоб опісля не було запізно. В тім місяці приймаємо нових членів до Бр. і У. Н. Союза без оплати вступного, тож використайте нагоду. — В. Гречук, предс.; А. Іванів, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 20 квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24 Еве. Відділовий уряд взиває членів і членкиць обовязково прибути на ці збори, бо є важні справи, які відносяться до кождого члена. Контр. комісія здасть звіт за перший квартал. Шановні члени і членкиці, уряд кличе до нас і вірить, що в 1935 році ви впишете свої діти в члени У. Н. Союза. — І. Сидор, предс.; С. Кривень, кас.; П. Барнич, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудеться 21. квітня, в гали Народ. Дому, точно в годині 3-тій пополудні. — М. Зельвак, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ від. 170, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 6-тій ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не виміняли своїх старих грамот на нові, зволять вичинити цього мітінґу, бо вже час, щоби кождий член свою грамоту мав змінену. Члени, котрі платять за діти, зволять платити кождого місяця точно. — Гр. Готра, рек і фін. секретар.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що чвертирічний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали Укр. Гор. Клюбу, 13 Вашінґтон ул. Є важні справи до вирішення. Будемо приймати нових членів без оплати вступного. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 21. квітня, в годині 2-ій пополудні, в галі церковній, 47 Ґовп Еве. Проситься членів зійтись на збори, а довгуючі нехай прийдуть і заплатять свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Скоробогатий, предс.; Ю. Нестор, кас.; М. Табачук, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 20. квітня, в годині 7:30 ввечір. Проситься всіх членів прийти на час. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Ю. Голинський, предс.; М. Дубас, кас.; В. Реповецъ, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го квітня, в годині 1-ій пополудні, в гали церковній, 127 Парк ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо дуже важні справи до полагодження, а іменно справа товариського статута і справоздання контр. комісії за минувший квартал. Пригадується тим членам, котрі ще не змінили своїх старих грамот, щоб принесли старі грамоти на ці збори і підписали аплікацію на зміну. Довгуючі і суспендовані члени мусять зголоситися на ті збори і вирівнати своїх залеглости, щоб не наражатися на утрату членства. — К. Марущак, предс.; В. Кулесняк, кас.; Й. Децембер, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. квітня, в годині 1-шій пополудні, в У. Н. Домі, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження, як справа фотографії Товариства до ювилейної книжки У. Н. Союза, та інші. Довгуючих членів проситься вирівнати свої належитости. — М. Головатий, предс.; П. Бабяк, кас.; І. Савчин, секр. Адреса секретаря: Ilko Sawchyn, 2331 East Cumberland St., Philadelphia, Pa.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. квітня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 675 Іст 183-та улиця. Звертаємо увагу членів на постанову уряду У. Н. Союза відносно виміни грамот, та взиваємо тих членів, котрі ще не змінили старих грамот, нехай принесуть старі грамоти на збори, а секретар виповнить аплікацію і зашле до гол. канцелярії У. Н. Союза. — О. Савіцький, пр.; Й. Сидор, секр.; В. Швед, кас.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд відділу 177 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячні збори відбудуться 21. квітня, в годині 2-гій пополудні, в церковній гали, 45 Пілґрім ул. Проситься шановних членів прибути на означений час, бо справа важна. Вам, шановні члени, відомо, що У. Н. С. робить заходи видати пропамятну книжку, то є історію всіх відділів при У. Н. С., рівнож, щоб кождий відділ дав свою фотографію. Ми, ваші урядники, без вас не всилі нічого зробити, тому вашим обовязком є зійтись і спільно обговорити цю справу. Просимо тих пять членів, що ще остали в старім роді обезпечення, щоб принесли свої старі грамоти до секретаря і змінили на новий рід. — Уряд. від. 177.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Квартальні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 20. квітня, в годині 8-мій ввечір. Справу виміни грамот і приняття нових членів секретар буде полагоджувати від години 6-тої попол. Приявність всіх членів обовязкова. — Управа.

ГЕЙСТІНҐС он ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. квітня, в годині 2-гій пополудні, в Домі Тов. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки, щоб не бути суспендованим. Проситься всіх членів, щоб вписували своїх знакомих і дітей в ряди У. Н. Союза. — Стефан Мурайко, голова; Андрій Вовк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 2:30 пополудні. На мітінґ мають всі члени явитися і заплатити свої вкладки. Напоминається довгуючих членів сповнити свої належитости, бо інакше будуть суспендовані. Взивається тих членів, що минувшого місяця (березня) були суспендовані, щоб заплатили свій довг того місяця, бо інакше будуть виключені з Тов. і У. Н. С. Напоминається тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, щоб змінили на тім мітінґу, бо щоб опісля не було запізно. Проситься тих членів, котрі мають дорослі діти в Молод. Департ., щоб переписали їх до старших членів. Будеться приймати нових членів і дітей без вступного. — А. Скоципець, предс; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

НА ВИСТАВІ ПАМЯТОК ПО У. С. СТРІЛЬЦЯХ.

**Тут, в тій салі, любий сину,
Можеш нині оглядати
Тих стрільців, що про їх славу
Любиш у книжках читати.**

**Глянь! Дивляться отамани
З образів тих, мов живі,
Славні сотники стрілецькі
І хорунжі й четарі.**

**Он стрільчики маширують,
Виступають раз-два-три;
Хоч утомлені походом,
Та стрункі мов явори.**

**Осьде битва! Бють гармати,
Аж горить довкруг земля;
Неодна тут куля вцілить
В серце юного стрільця.**

**Бачиш? Правда, що і страшно
Навіть глянути на це?
— „Ні, матусю! Я бентежусь
„І тремчу не через те...**

**„Тільки жаль мені, та й дуже,
Що запізно я вродився...
Бо і я там, в Семиківцях,
Був би в битві відзначився!..."**

Юра Шкрумеляк.

200 ЛЮДЕЙ І ОДИН ПЕС.

Як справедливо поступає держава, що спеціяльно охороняє псів, пізнаємо з події, яка склалася недавно в альзацькій місцевости Отро. Родині Швайцерів пропав дволітній синок. Родичі шукали увесь день. Минула ніч. Дитина все ще не знайшлася. Справою занявся бурмістр полковник Де Віт Ґізо. Зібрав двіста людей, що вибралися шукати. То не було легко. Бо місцевість Отро положена серед виноградників, а довкола великі ліси. Може дитина булаб і пропала, колиб нараз люди не почули гавкання пса. То гавкав пес, товариш забав хлопчика. Пес уратував хлопчика, вже на-пів живого з голоду та холоду.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПИТААНЯ ВИНАЙМУ ФАРМ.

Законопроект, котрий вніс сенатор Дж. Г. Бенкгед із стейту Алабама, пропонуючи державну поміч наемникам фарм, викликав велике заінтересування по цілім краю. Секретар рільництва, Велес, описує це як „достаточну допомогу для широкого пляну краевої відбудови" та як „здержання занепаду сільської цивілізації". Проект передвиджує допомогу арендарам фарм, охочим набути землю на власність, котру наймають; а коли би власник не приняв державної оферти купна-продажу, тоді який інший шмат землі, здатної під ураву. Допомогу уділяти титулом довго терміновоі позички, сплачуваної ратами у висоті ціни винайму.

Цей проект вказує на піднесення земельної власности, на котру кілька останніх десятиліть американські економісти звертають свою увагу. Тільки два покоління тому Америка була в розквіті руху наділами землею, котрого одним з основних цілей було витворення рільництва з дрібних землевласників. Управа рілі власниками була ідеалом усіх прихильників свобідного земельного господарства. Европейські краї, засипані арендарьми, стояли в противенстві з Америкою, де кожна людина могла спочити у власнім садку. Тому легко зрозуміти збентеження, яке панувало в той час, коли перепис з 1880 року виказав, що одна четверта частина американських фармерів перемінилася з власників на арендарів, хоч були ліберальні закони, між іншими і про земельний наділ. У 1930 році коло 42 відсотки фармерів були арендарами, а з приводу кризи те число збільшилось, так, що тепер обчислюють, що найменше 48 відсотків з усіх американських фармерів це арендарі.

З браку охорони земельної власности виказалося, що скоро поширився винайм фарм у стейтах недавно заселених за плянами земельного наділу. У стейтах Савт і Норт Дакота, де великий відсоток земель був розданий наділами при кінці останнього століття, звиш 34 відсотки всіх фармерів є арендарами. У деяких найкращих степових повітах стейту Ілинойс від 70 до 80 відсотків фарм обробляють арендарі.

Деякі з найгірших форм винайму землі мають місце у полудневих стейтах. Всупереч поширеному поглядови, більшість фармерських арендарів у полудневих стейтах це люди білої раси, бо з 1,800,000 хліборобів у тих шіснацятьох стейтах, як виказує перепис з 1930 року, було вього 700,000, або менше як 40 відсотків Муринів. Багато землевласників на полудні були змушені вертатись до безземельного стану через хліборобську крізу, котра почалася з упадком цін у 1920 році.

Занедбання землі це одно з нещасть, що походить з винайму. Велике число арендарів не інтересується охороною чи поправою землі тому, що їх винайм сягає пересічно на чотири роки. Тому, що мале число договорів винайму передвиджує винагороду за уліпшення землі арендарем, а управителі інтересуються продуктами для збуту за зиски, виходить, що загальний винайм є в першій мірі відповідальний за поважне та постійне виснажування, плідности землі. Дослід, зроблений Краєвим Департаментом Хліборобства та стейтовими встановами, виказує теж, що у громадах, де винайм є поширений, видно звичайний крок сільської нестійности та брак добрих звязків соціяльного життя. Майже неможливо для родини арендара, котра мандрує з місця на місце що два або три роки, приймати активну участь у просвітніх чи інших громадських інституціях.

Назагал велику частину аренди фарм характеризують нестійним посіданням, відсутністю власника, експльоатацією та браком співжиття арендара з місцевими громадянами. Таке положення здержує можливість поширення сільської цивілізації, котра може дати забезпечення та вповні запевнити життя хліборобів.

Загальний проект, маючи на ціли перетворити по можности якнайбільше арендарів на власників, не думає забирати землю від людей, котрі не хочуть її продавати. Є вигляди, що можна дістати порожні земельні обшари для родин арендарів під фарми. Рада Краєвих Засобів доносить, що внаслідок кризи більш як звичайна пропорція хліборобської землі знаходиться в руках уряду, котрий був змушений землю забрати. У середині північньо-західніх стейтів 30 відсотків усеї вартости землі, а в середині північньо-східніх стейтів 20 відсотків належать до уряду. Тому уряд має змогу допомогти арендарам набути земельні власности.

ФЛІС.

СІЯМСЬКІ БЛИЗНЯТА.

Московському хірургови Терновському вдалося перевести рідку та дуже трудну операцію. Він розділив сіямські близнята, злучені в долішній частині тіла. Один хлопчик помер, бо в нього не було серця. Кров у його організм прибувала з серця другого хлопчика. Цей другий хлопчик пережив операцію і лікарі надіються, що він стане зовсім нормальним чоловіком.

ІЦКО В АРМІЇ.

Іцко служив в армії. Виглядав на розумного, але військо його нічого не обходило й тому він був кепським вояком. Раз підчас перегляду війська вся компанія йшла в ногу, тільки Іцко не йшов. Капітан закликав його на бік: „Іцку, ти тут до нас зовсім не пасуєш. Може би ти купив собі гармату та почав бизнес тільки для себе".

—o—

ПОГОДИВСЯ ЗДАВНА.

Лікар відходячи від ліжка пацієнтки, каже до її мужа: „Я не люблю того, як вона виглядає".

„То правда", каже муж. „Я того не люблю вже від років".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Свято в память О. Басарабової.

Дня 24-го березня заходом відділу 19. У. Ч. Х. і ОДВУ влаштовано концерт у честь Ольги Басараб. Рано по Службі Божій відправив о. Федаш панахиду за душу покійної геройки. При голові могили стояли молоді діти, Василь Гіна (в мундурі ОДВУ) і Анна Куць (в однострою У. Ч. Хреста). Члениці Червоного Хреста, також убрані в однострої, стояли в двох рядах. Глядячи на це віддання пошани великій геройці, неодин з глядачів прийшов до переконання, що хоч О. Басарабова згинула з рук ворогів, то душа її жиє в серцях тих щирих Українців, що посходились її память пошанувати. По довгій, дуже зворушаючій проповіди про життя покійної, яку виголосив о. Федаш, люди розійшлись домів, вертаючись вечором на концерт.

Концерт відкрила вступним словом п. А. Гладун, головна референтка з централі У. Ч. Х. в Ню Йорку. Молода предсідниця Червоного Хреста в Ню Гейвен, представила гостям хори і учасників концерту. Насамперед виступив діточий хор під проводом п. Н. Кисіля. Віддеклямували гарненько і з несподіваним чуттям малі діти, Василь Гіла, Анна Куць, Анна Сампара, Люба Сампара, Анна Небор, Текля Небор. Василь Гіна також відіграв пянове сольо. Що діти сповнили свою часть програми дуже гарненько, пізнати було по гучних оплесках, якими присутні нагородили їх труд. Потім виступив хор „Бандурист" таксамо під проводом п. Н. Кисіля. Хор відспівав „Сміло, други", „Кровава луна", „Зажурились Галичанки". Співав, як завжди дуже гарно. Соля відспівали Настя Шумейко: „На щож мені карі очи", Марія Матівйчук: „Україно, Божа Ти Дитино"; Маруся Бурбела: „Розжалобилася душа". Дует, „Коли розлучаються двоє", відспівали Марія Матвійчук і Маруся Бурбела. Були такі сильні оплески, що його треба було повторити. Пянове сольо відіграла Павлина Федишин, котра також акомпаніювала солістам і відіграла пяновий дует з Марією Матвійчук а з Адольфом Марущаком пяновий і скрипковий дует. По деклямації Марусі Бурбели „Могила О. Басараб", виголосили короткі промови: пані Яросевич, предсідниця Червоного Хреста в Гартфорд, і п. Л. Апанович, предсідник Політичної організації стейту Конетикот.

А тепер ще слово про знаного і любленого делеґата з краю п. О. Грибівського. Приїхав до нас зрана на панахиду, а на концерті виголосив зворушаючу промову, якою залишив у душах і памяти зібраних велике і дуже приємне враження. Защіпив він і в рядах відділу 19-го більшу любов до геройки О. Басараб і інших погиблих героїв України та закріпив у них більше завзяття до поширення і здійснення нашого ідеалу визволення України.

Концерт закінчився відспіванням пісні „Не пора" і „О, Україно".

Дуже милою несподіванкою для нюгейвенської громади була присутність великого числа гостей позамісцевих, як з Ансонії, Бріджпорт, Савтпорт, Гартфорд і Савт Норвок.

Жертвували на концерті по $1: В. Калина, Н. Кисіль, Р. Гвоздевич, Д. Литвин, К. Марущак, К. Рощка, А. Збріска, І. Плуговський; по 50 ц.: Г. Надзоча, Й. Благітка. Дрібними датками прийшло $18.55. З панахиди $5.05, а зі вступу $35.25. Разом було $58.85. Виплачено за місцеві видатки $12.20, а решта в сумі $46.65 піде на визвольну боротьбу.

Ольга Небор.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS HONOR MEMORY OF GREAT POET IN SPRING SEASON.

Taras Shevchenko, Ukraine's greatest poet, was born March 9, 1814, in the village of Moryntsi, gubernia of Kiev, and died in Petrograd, March 10, 1861. The Ukrainian people brought his body to Ukraine and he was buried near Kaniv on the banks of the Dnieper River.

Each year during the season of spring, the Ukrainians observe the memory of Taras Shevchenko. The people of Ukraine proper, and the Ukrainians living outside the boundaries of Ukraine observe this day with great celebrations and ceremonies, because, during his life he did a great deal for his people. In the time when his people were in serfdom and mostly oppressed, Taras spoke often and bitter against the oppressors. Taras realized the value of an education and urged his people to this valuable science. His words spread out over the country, like the sound of bell, and awoke the unfortunate people to a new life. Many people followed the example of Taras and for the good and liberty of Ukraine, sacrificed their work and life.

His activities, however, were frowned upon by the old Russian government and he was exiled to Siberia for ten years. Although it is many years since his death, his spirit lives and shall live among the Ukrainian people as long as there is such a race.

The Ukrainian people of Carnegie will observe the anniversary by having a concert at the New Carnegie Theatre, Sunday, April 7, at 6 o'clock p. m.

The Sts. Peter & Paul church choir comprised of sixty people will sing under the direction of Miss Anastasia Wengryn. The speech of introduction will be given by Rev. Marian Kucher, pastor of the local Ukrainian church. Guest speaker, Mr. M. Chandoha, editor of the Pittsburgh Ukrainian paper will give a talk on important phases in Shevchenko's life. Mr. Michael Zaletski, who will be the announcer at concert, also will give a brief biography of Shevchenko. John Corba, Sr., president of the parish will give the closing speech.

(The Carnegie Signal-Item, Carnegie, Pa., Thursday, April 4, 1935).

Бос (до шофера): — Їдьте скорше! Лікар приписав мені більше руху!

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (3)

Ормен чимскорше скріпив сторожу, що мала стерегти виправу від несподіваного нападу з боку ворожих Басутів. Бил Вест і його один товариш дістали приказ їхати з дівчатами, а два чорні жовніри мали стояти на ступнях автомобіля. „Деж Обровський?" — спитався Ормен, коли вже час було виїжджати. „Ось він іде", сказав Бил-Вест.

Стенлі Обровський, давній перегоновий бігун, надійшов до них. Ормен плянував, що Обровський має грати пролева, що родився в джунґлях і був вихований львами та накінець став царем львів. „Деж ті Басути?" — спитався він без віддиху. „Я дивився за ними". Бил Вест тільки усміхнувся на ці сумніви.

Незадовго потім велика валка сафарів почала посуватися по лісі та по якімось часі вийшла над широчезну ріку. Ормен вибрав тут місце на табор. Наомі Медисон сиділа коло нього, кидаючи очима на дивний ліс. „Ах, Томо", вона сказала, „як ти мене любиш, забери мене звідси. Я знаю, що я тут умру. Ходім назад. Нас усіх убють".

„Іди й скажи свої клопоти пролевови", він муркнув, обертаючися до фляшки горівки, котру він усе мав при собі. Наомі надула губи. „Ти знаєш, що я за нього не дбаю. Там нема нікого, тільки"... Її здержала сальва вистрілів позаду валки. Чи мала би її ворожба так скоро сповнитися? Чи цей напад мав їх змести з лиця землі?